

Katonának jelentkeznek a Röszkén elhelyezett menekültek.

(Saját tudósítónktól.) Általános érdeklődést és részvétet váltott ki a *Délmagyarország* szombati számában közölt beszámoló a Röszkén elhelyezett, a vörösök elől menekülő pest- és tolnamegyei lakosok kálváriájáról. A menekültek pénteken délután még azokban a marhaszállító kocsikban voltak elhelyezve, amelyeket a demarkációs vonalat őrző szerbek bocsátottak szanalomból a rendelkezésükre. Pénteken éjjel a menekültek, számszerint 473-an, — hála a csendőrség parancsnokának és helyettesének — már magánházaknál pihenhették ki a viszontagságos utazás fáradalmait. A csendőrök a legnagyobb szeretettel intézték a menekültek elhelyezését és ellátását, hiszen ők maguk is csak nemrég menekültek ide Krassó-Szörényből a románok elől. A röszkői csendőrség parancsnoka, *Kneusel-Herdliczka* Arnold százados még pénteken este érintkezésbe lépett a francia parancsnoksággal, ahol ígéretet tettek a menekültek ellátására vonatkozólag. Sőt még ruhát is ígértek a menekültek részére a franciák.

Röszkén nem látszik meg, milyen fontos hely lett egy idő óta. Az állomáson *Tóth Sándor* Aradról menekült 33-as százados, a röszkői csendőrpáncsnok szárnysegédje fogadja a vonatot, amelyen a *Délmagyarország* munkatársa is kiutazott, hogy a menekültek helyzete iránt érdeklődjék. Az állomáson nem látni menekültet, sőt a faluba vezető uton sincs egy lélek. A templommal szemben levő iskola előtt állnak néhányan. Hartaiak. A református pap, jegyző, a községi orvos, a falu kovácsa, a hartai malom tulajdonosa, néhány földesgazda és hartai napszámos. A lelkész bácskai születésű, oda akar menni. A hartaiak nem hagyják el a papjukat, ők is vele mennek, ha hazamegy a szülőfalujába.

A hartaiaktól nem messze foktöiek tanyáznak. A lüszterkabáttól kezdve a bricsesznapráig minden ruházati cikk képviselve van rajtuk. Olyikon ing sincs. Mosásba adta, mert csak ez az egy van vele. Arról beszélnek, hogy milyen jó volna valahonnan fegyvert szerezni, visszamenni a falujukba és a vörö-

söket kiverni. Még az öregek is azíránt érdeklődnek, mit kell tenniük, hogy felvegyék őket a nemzeti hadseregbe. Elhatározzák, hogy küldöttséget menesztenek Szegedre, hogy pontos információt szerezzen a hadseregbe való belépésről. A legsötétebb gyűlölet árad ki a szemükből, amikor a vörösökről beszélnek. Apagyilkost nem lehet úgy gyűlölni, ahogy a vörösöket szidják.

A pap beszél. Elmondja, hogy a háza előtt terebélyes vadgesztenyefa van, amely kellemes árnyékot vet a házra.

Most már sötétek a szobák — mondja — teleaggatják az ágakat falubeliekkel.

— A családja, — felesége, két kis fia — abban a házban lakik.

— Hátha bántani fogják őket? — mondja valaki.

Magából kikelve ugrik föl a lelkész a fatörzsről, amelyen ült. A szeme villámokat szór, a melle zihál. Ököbe szorított kezét fölemeli: — Az isten irgalmazzon! — kiabálja.

A pap beszél: Vasárnap délután vendégségben volt nálam a doktor. Csöndesen beszél-

gettünk. Az utcán zaj támadt. Mintegy százötven vörös jött a faluba. A doktor ki akart menni, de nem mert, mert a községháza előtti vörös katonák rálótt. Később azonban mégis elment. Nem nyugodott, mert az előző napi összeütközés sebesültjeit akarta meglátogatni. Dunatétlen, gróf *Teleky* József birtokán előző nap volt összeütközés a vörösökkel. Nekünk hat halottunk és hét sebesültünk volt. A doktor, nem törődve a veszéllyel, mégis elment a községházára. Ott kapott egy igazolványt, amelyben *Torma* századparancsnok megengedte, hogy a sebesülteket meglátogassa. Meglátogatta őket, aztán hozzám jött. Elmondta, hogy a századparancsnok azt kérdezte tőle, miért akarja kezelni a sebesülteket, amikor ő ugyis tenni fog róla, hogy ne legyen velük sok dolga.

A küldöttséggel megyünk ki az állomásra. Jó két óránk van a vonatindulásig. A vonatváró röszkői asszonyok csoportosulnak körénk. Fejcsóválva, könnyes szemmel hallgatják a történeteket.

Azt mondja a pap: — Most kell nekik menni! Nem szabad aratásig várni, mert akkor ellesznek látva élelemmel és akkor nem lehet birni velük.

Az asszonyok fejbőlintással helyeslik, amit a lelkész mondott. Talán még akkor is helyeselnék, ha nem volna igaza. Pedig igaza van.

Weltner a kormányzás átadását sürgeti.

A budapesti ellenforradalom előzményei.

Kun Béla békét sürgetett, de leszavazták.

(Saját tudósítónktól.) A *Népszava* június 25-iki száma tudósítást közölt arról, hogy a Dunántul ellenforradalmával, parasztfölkelésével összefüggésben magában a fővárosban is volt ellenforradalom. A vörös hadsereg egyik kaszárnyájának tisztjei, a Ludovika-Akadémia növendékei voltak a mozgalom vezetői. A fölkelők közt különösen a vas- és fémmunkások voltak számosan. A ludovikások a telefonközpontot szállták meg, monitorok lövéseket adtak le a szovjetházra (a képviselőházra), melynek tetőzetét megrongálták. A fölkelést hosszabb harc

után leverték. A ludovikások több mint ötven vörös katonát megsebesítettek.

A fölkelés előzményeiről a következő értesítést kaptuk:

A szovjetek kongresszusán, amelyen munkások, katonák és földművesek tanácsainak kiküldöttei vesznek részt, *Kun Béla* külügyi népbiztos nagyobb beszédet mondott. Vázolta a külpolitikai helyzetet és a tanácsköztársaság helyzetét s arra a következtetésre jutott, hogy mindenáron békét kell kötni az antanttal. Utána *Kunfi* Zsigmond és *Bokányi* Dezső népbiztosok beszéltek, akik azt ajánlották, hogy a kongresszus tegye magáévá *Kun Béla* előterjesztését. Erre *Pogány* és *Szamuely* népbiztosok beszéltek s a leghevesebben elleneztek a mindenáron való békét, támadták *Kun Bélát* s követelték, hogy a tanácsköztársaság a végsőkéig folytassa a harcot.

Az elnöklő *Garbai* szavazásra bocsátotta a kérdést. A kongresszus mindössze 7 szavazattal határozta el a háború folytatását s végül általános elégedetlenség közt szétoszlott.

Ez június 21-én történt. Június 22-én, a kongresszus következő ülésén *Böhm* Vilmos hadügyi népbiztos, a vörös hadsereg parancsnoka nagy beszédet mondott *Kun Béla* ellen. Azt a vádat emelte ellene, hogy előző napi beszédével káros hatást keltett, a hadsereget elcsüggesztette és a fegyelmet a seregben meglazította. A vörös hadsereget végül képesnek mondotta arra, hogy az antantsapatokkal tovább harcoljon. *Pogány* és *Szamuely* népbiztosok hozzájárultak *Böhm* Vilmos előterjesztéséhez s a háború folytatásához. A kongresszus szintén, de csak kicsiny szótöbbséggel. A józanabb elemek közt ez óriási fölháborodást keltett. A vas- és fémmunkások *Csepelen* külön szovjetet alakítottak. A vörös örségben és a hadseregben ekkor már komoly mozgalmat lehetett észlelni. Két nappal később kitört az ellenforradalom, melyben tengerészek, vasmunkások és vörös katonák vettek részt. Hogy a fölkelés teljes sikerrel nem járt, ennek oka az, hogy a benne résztvevők ingadozó magatartást tanúsítottak.

A *Népszava* június 25-iki számában *Weltner* Jakab vezércikkét írt, amelyben kijelenti, hogy a szocializmus Magyarországon annyira kompromittálta magát, hogy ő jelenleg a tanácsköztársaság vezetésében nem vehet részt. Sür-

nevetett. — Ugye fiam, kinek miköze hozzá, hogy vertek fejbe az éccaka, a té bajod az nem örmestöré . . .

— No elég Ambrus bácsi! Ez az én dolgom, hallgasson — szólt erősen az örmester.

Gyémánt Ambrus meghátrált a hivatalos hangra. Neki támaszkodott az akácfának és ríszálta a vállát. A szeméit pedig a fiun legeltette és titokban örömmel nézte, mint ül ott az örmesterrel szemben bepólyázottan, keményen felelgetve a kérdésekre. Megállapította, hogy csupa apja ez a gyerek. Ahelyett, hogy elárulná, még takarni igyekszik a támadóját. Szívbeli ügy nem is való ide a világ elé. Az ilyesmi magánügy. Neki is volt ilyen esete, hogy véres fejjel került haza. De akkoriban még orvoshoz sem jártak vele a legények, mivel tán orvos sem volt mindenütt. Már *Pitricsonyban* határozottan nem, ahol még ő legénykedett. Arrafelé a dohánypajta végibe szokás gyógyítani az ilyen sebesüléseket még máj napság is a napon . . .

— Meg kell mondanod, ki vert meg — szólt rá az örmester, különben te kerülsz bajbalopásér'.

— Én? — Mán az én fiam? . . . szóltak megrökönyödve mind a ketten, az apa és a fia.

A Majzikék kerítéséből hiányzik két léc, az oszlopuk is kivan döntve. Még a kis eperfát is kitörték. A kapuban verekedtetek, ott vannak a nyomok.

— Igaz örmester ur.

— Ki törte ki előbb a lécot?

Tóni küzdött magával, gondolkodott, hogy tussolja el a dolgot, de hiába, itt tolvajlásról van szó, azt mondja az örmester, ő pedig,

hogy tolvaj, azt ne mondja, ne mondja senki, inkább keményen kivágja:

— A Berkecz Fecó.

— Miért vert meg?

— Ez nem tartozik ide örmester ur . . .

Az örmester faggatta. Hát mond meg, nem baj, akár miér' is, ne félj, nem árulak én el. Mond meg, ha szerelmi ügy is, hiszen csak jegyzőkönyvbe vesszük . . .

Ilka néni segítette ki a találgatásból.

— A Majzik Annust szerette ez a két legény . . .

— Igaz ez Tóni? — kérdezte az örmester.

— Igaz örmester ur . . .

Az örmester elővette a noteszt, a ceruzát is előkereste a lajbizsebből és be akarta jegyezni a kiha. lgatást.

A beteg gyanusan nézte a csendőr kezében a noteszt, amikor pedig írni kezdett bele, megkérdezte:

— Mié lösz ez örmester ur? . . .

— Majd befogjuk a Berkecz Fecót.

A beteg felhőrdült, az arcába beleszökött a vér és tiltólag fölemelte legyöngült, erőtlén karját:

— Hová gondol, mit gondol énrulam? Hát ennyi embör vónék én? . . . Enyim az adósság, azt más fizessön érte? . . .

Az örmester nem értette el a célzást. Fölpattant, dühösen kelt föl a székről:

— Hát nem szalad ez a törvénybe, ha félholtra verik se.

— Az apja fia — dörmögte Ambrus bá' és amint elszitta dohányját, elégedetten veregette pipájából kifelé a bagót az öreg akác mohos derekához.